

finestra

Christiana Figueres

La història de l'acord de París
des de dins

TED Talk celebrat a Vancouver el 17 de febrer de 2016

Fotografia: Giovanni Guisado

El nom de Christiana Figueres (San José, 1956) va sonar amb força aquest estiu com una de les candidates a succeir a Ban Ki-moon al capdavant de l'ONU. La seva candidatura —més enllà de rebre el suport de bona part d'aquelles veus que reclamaven que per primera vegada el màxim responsable de l'ONU fos una dona— tenia l'aval de la seva feina com a Secretària Executiva de la Convenció Marc de les Nacions Unides sobre el Canvi Climàtic. Una tasca ingent i que culminà amb un èxit sense precedents, tal i com relata en aquesta TED Talk que va tenir lloc poques setmanes després de la signatura de l'acord de París.

El 12 de desembre de 2015 a París sota el sostre de les Nacions Unides, 195 governs es van reunir i unànimement —si mai heu treballat amb governs sabreu com n'és de difícil— van decidir canviar deliberadament el curs de l'economia global per protegir els més vulnerables i millorar la vida de tots nosaltres. Això sí que és una fita admirable.

Però encara és més admirable si tenim en compte on érem fa uns anys. 2009. Copenhaguen. Qui se'n recorda, de Copenhaguen? Doncs després de molts anys treballant per obtenir un acord sobre el canvi climàtic, els governs es van reunir a Copenhaguen i van fracassar estrepitosament.

I per què van fracassar d'aquesta manera? Doncs hi ha moltes raons, però principalment per la profunda i arrelada divisió entre el nord i el sud. Sis mesos després del gran fracàs, van contactar amb mi perquè assumís la responsabilitat de les negociacions sobre el canvi climàtic. No hi havia millor manera de començar la feina, ja us ho podeu imaginar. L'actitud general sobre el canvi climàtic estava sota mínims. Ningú creia que

es pogués arribar mai a un acord global, ni tan sols jo.

Si prometeu que no sortirà d'aquesta sessió del TED, revelaré un secret que agraeixo que hagi quedat caigut en l'oblit. Durant la meva primera roda de premsa un periodista em va preguntar: «Senyora Figueres, creu que és possible que s'arribi a un acord global?» I sense pensar-m'ho em vaig sentir a mi mateixa respondent «No crec que jo ho arribi a veure».

Ja us podeu imaginar les cares del meu equip de premsa, horroritzats per una boja de Costa Rica que resultava que era la seva nova cap. I jo també em vaig horroritzar, però no per mi, perquè ja em conec. Em vaig horroritzar per les conseqüències del que acabava de dir, per les conseqüències del món en què els nostres fills hauran de viure. Va ser un moment horrible i vaig pensar: «Bé, has d'aguantar, aguanta». L'impossible no és un fet, és una actitud. Tan sols és una actitud, i en aquell moment vaig decidir que canviaria la meva actitud i que ajudaria el món a canviar la seva actitud envers el canvi climàtic.

El desembre de 2015, 195 governs es van reunir a París i unànimement van decidir canviar el curs de l'economia global per protegir els més vulnerables i millorar la vida de tots nosaltres

Per tant, no ho sé, què faríeu si us diguessin que la vostra feina és salvar el planeta? És part de la feina. I, òbviament, tota la responsabilitat és vostra però sense tenir cap mena d'autoritat, perquè cada govern és sobirà en cadascuna de les seves decisions.

M'encantaria saber què hauríeu fet el matí del primer dia, però això és el que vaig fer jo: em vaig espantar. I vaig tornar-me a espantar quan em vaig adonar que no sabia com solucionaríem el problema. No sé com solucionarem el problema, però sí que sé una cosa: hem de canviar el to d'aquesta conversa; perquè segur que no hi haurà victòria si no som optimistes.

Utilitzo la paraula optimisme d'una manera molt simple, però analitzem-la en el sentit més ampli. L'hem d'entendre com a valentia, esperança, confiança, solidaritat, com la creença fonamental que nosaltres, els humans, ens podem unir i ajudar-nos els uns als altres per tal de millorar el destí de la humanitat.

Com ja us deveu imaginar, jo creia que sense això seria impossible superar la paràlisi de Copenhagen,

i durant sis anys he estat injectant dosis d'optimisme sense descans. Independentment de les preguntes que em fes la premsa —he millorat en aquest aspecte—, i independentment dels indicis que demostren el contrari, i creieu-me, n'hi ha hagut molts d'aquests indicis. Però he estat incansable a l'hora d'aportar optimisme al sistema.

I al cap de poc vam començar a veure alguns canvis en diferents àrees. Canvis impulsats per milers de persones, entre elles molts de vosaltres, i us en dono les gràcies. I a ningú d'aquesta comunitat del TED no li sorprendrà que digui que la primera àrea en què s'ha vist un canvi notable és... la tecnologia.

Vam començar a veure que les ecotecnologies, especialment les tecnologies de l'energia renovable, van començar a ser menys costoses i més eficients, fins al punt que avui podem construir plantes d'energia solar concentrada que tenen la capacitat de proporcionar energia a ciutats senceres. Per no dir tot allò que s'està fent per la mobilitat i els edificis intel·ligents. I amb aquest canvi en les tecnologies, vam

començar a entendre que s'estava produint un canvi a l'equació econòmica; perquè érem capaços de veure que sí, que el canvi climàtic té uns costos importants i que comporta una sèrie de riscos.

Però també té avantatges econòmics i beneficis intrínsecs, perquè la divulgació de les ecotecnologies ens proporcionarà un aire més net, salut, un transport més eficient, ciutats més habitables, més seguretat energètica, que els països en desenvolupament tinguin un accés més fàcil a l'energia. En resum, un món millor a l'actual.

I gràcies a aquest coneixement hauréu estat testimonis —de fet part de vosaltres ho vàreu ser— de la propagació de la destresa i de l'emoció que hi va haver. En un principi a través dels governs regionals i locals, el sector privat, els líders de la indústria, les asseguradores, els inversors, els dirigents de les ciutats i les comunitats religioses. Perquè tots ells van començar a entendre que això els podria beneficiar, que els ajudaria a millorar des de la base.

I no era només pels de sempre. A principis de l'any passat va venir el

Durant els últims sis anys hem passat de l'impossible a l'imparable. I com ho hem fet? Injectant optimisme transformacional que ens ha permès passar de la confrontació a la col·laboració

director general d'una gran companyia de gas i petroli i em va dir —en privat, és clar— que no sabia com podria canviar l'empresa. Però ho farà, sens dubte, per la viabilitat que té a llarg termini.

Per tant, estem vivint un canvi en l'equació econòmica. Amb això i amb un suport més ampli de tota la població, no va passar gaire temps fins que els governs estatals van reaccionar i es van adonar que es tractava d'una qüestió d'interès nacional.

Quan vam demanar als països que comencessin a identificar com podrien contribuir a l'esforç global sense perdre de vista els seus interessos estatals, 189 països d'un total de 195 van enviar en detall els seus plans per combatre el canvi climàtic; tenint en compte els seus interessos estatals, respectant les seves prioritats i sent coherents amb els seus plans de desenvolupament sostenible.

Un cop els interessos primaris de les nacions van quedar protegits, era raonable pensar que els països estaven preparats per unir-se per un mateix objectiu, per compartir el

mateix viatge. Un viatge que segurament durarà diverses dècades però que ens dirigirà cap a una nova economia, cap a una economia sòlida i descarbonada.

Les contribucions dels governs estatals que actualment hi ha damunt la taula són insuficients per aportar-nos un clima estable, però són només el primer pas i aniran millorant a mesura que passi el temps. Les mesures, els informes i les comprovacions de tots aquests esforços són legalment vinculants. Els controls que es faran cada cinc anys per a avaluar el progrés col·lectiu cap al nostre objectiu comú són legalment vinculants, i el propi camí cap a una economia sòlida i descarbonada és legalment vinculant.

I aquesta és la part més important: què teníem abans? Un grup molt reduït de països que havien pres el compromís de complir amb una reducció de l'emissió a curt termini que era totalment insuficient i que, a més a més, era en bona mesura percebuda com una nosa.

I ara què tenim? Doncs ara tots els països del món hi contribueixen en

diferents magnituds, amb diferents plantejaments i en diferents sectors, però tots col·laboren per un objectiu comú i per un camí d'integritat mediambiental. Un cop reunits tots aquests elements i canviada la mentalitat prèvia, els governs van ser capaços, com podem veure, d'arribar a l'acord de París.

Així que quan miro sis anys enrere, el primer que recordo és el dia que es va signar l'acord de París. Ni tan sols puc explicar l'eufòria que hi havia dins la cambra. Cinc mil persones aixecant-se d'un salt de les cadires, plorant, aplaudint, cridant, xisclant. El sentiment d'eufòria però alhora d'incrèdilitat pel que acabava de passar, perquè tantes persones hi havien treballat durant tant de temps i, finalment, esdevenia una realitat.

I no només es tractava dels que hi havien participat directament. Fa unes setmanes, estava amb un company de feina que intentava decidir-se per una perla tahitiana que volia regalar a la seva estimada dona, Natasha. I quan ja havia decidit quina compraria, el joier li va dir: «És molt afortunat de comprar això, perquè amb el canvi climàtic aquestes

O som tots perdedors o som tots guanyadors, però haurem de decidir entre zero i la suma. Haurem de decidir entre benefici zero per tots o viure la vida com la suma de tots nosaltres

perles estan en perill d'extinció. Però, no sé si ho has sentit, els governs han pres una decisió i Tahití podria sortir-se'n!».».

No hi ha una millor confirmació que la possibilitat d'esperança, que la possibilitat d'una oportunitat. Sóc la primera en reconèixer que encara ens queda molta feina per fer. Tot just acabem de començar a treballar sobre el canvi climàtic i, de fet, ens hem d'assegurar que doblem els esforços els pròxims cinc anys, que són els més urgents.

Però crec de debò que durant els últims sis anys hem passat de l'impossible a l'imparable. I com ho hem fet? Injectant optimisme transformacional que ens ha permès passar de la confrontació a la col·laboració, que ens ha permès entendre que els interessos estatals i locals no necessàriament estan en dissonància amb les necessitats globals, i que si entenem això, podem fer que s'uneixin i que es fusionin harmoniosament.

I mentre espero impacient que emergeixin altres temes globals que exigeixin la nostra atenció durant aquest segle —com la seguretat

alimentària, la seguretat aquàtica, la seguretat domèstica, la migració forçada—, veig que encara no sabem com solucionarem aquests problemes. Però podem prendre nota del que s'ha fet amb el canvi climàtic i entendre que s'ha de reinterpretar la mentalitat de la suma nul·la. Perquè hem estat entrenats per creure que sempre hi ha guanyadors i perdedors, i que la teva pèrdua és el meu guany.

Ara que som en un món en què hem assolit fronteres planetàries i que ja no només estem interconnectats, sinó que cada vegada som més interdependents els uns dels altres, la teva pèrdua ja no representa el meu guany.

O som tots perdedors o som tots guanyadors, però haurem de decidir entre zero i la suma. Haurem de decidir entre benefici zero per tots o viure la vida com la suma de tots nosaltres.

Ja ho hem fet una vegada. Ho podem tornar a fer. Gràcies. ■

ABÈTICA

A

Abelló i Filella, Antònia
(1913 - 1984)

Aiguader i Miró, Jaume
(1882 - 1943)

Aiguader i Miró, Artemi
(1889 - 1946)

Aleixandri i Babot, Joaquim
(1906 - 2002)

Amat-Piniella, Joaquim
(1913 - 1974)

MEMÒRIAesquerra.cat

LA HIPERENCICLOPÈDIA
D'ESQUERRA REPUBLICANA
DE CATALUNYA

FUNDACIÓ

JOSEP IRLA